

PROPRIETAR-DIRECTOR

Dr. AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate: după
învoială.

REDACTOR

Prof. DUMITRU NEDA

A fost înscrisă în Registrul de
publicații al Trib. Târnava-Mică
sub Nr. 2-1938.

ABONAMENTE

Pe un an . . . 200 Lei

Pe 6 luni . . . 100 Lei

Pentru străinătate 400 Lei

Unitatea

Foaie bisericească - Apare în fiecare Sâmbătă

1 Decembrie

(+). Neamul nostru nu prea cunoaște zile cu soare în trecutul său aproape bimilenar. Așași cum am fost, geograficește, de o rânduială mai presus de înțelegere omenească, în calea tuturor răutăților, a trebuit să înfruntăm năvăliri dușmane fără pereche, având prietene doar elementele firii și frate de răstribite cordul. Și cum eram popor vânjos și neînfricat, strâșnic în învârtirea ghioagei și neostenit când e vorba de munca brațelor, toți aduși de vânturi cari au fost săltați deasupra noastră, au râvnit să ne înghită pe noi, să ne asimileze, ca să se întărească pe ei și să se eternizeze astfel pe platările noastre binecuvântate.

Ne a purtat însă grijă Cel de sus, care ne-a înzestrat cu însuși ce au sfidat toate samavolnicile vrășmașilor și le-au biruit, priviște făcându-ne unei lumi întregi. După veacuri îndelungate în luptă cu puhoate varvare după o roble de peste o mie de ani, neamul românesc rupe cătușele în cari fusese ferecat, și la o parte molozul străin ce sta să-l strivă, și lasă senin, plin de vieță și dornic și mai multă vieță, la soare.

Miracolul acesta se petrece în vâzului dușmanilor buimăciți, la 1 Decembrie 1918, în Alba-Iulia, cetatea lacrimilor de bucurie la intrarea glorioasă a lui Mihail Viteazul, dar și a lacrimilor de durere la frângerea pe roată a lui Horia și a celor ce au pățimit împreună cu dânsul, atunci și după aceea. Sutele de mii ce au alergat aci în acea mărăță zi de 1 Decembrie, rupând zăgazuri ce se credeau veșnice, au strigat într'un glas, să se audă până la marginile pământului și până la ceruri, că de atunci și până în veci, ei și al lor, din tot cuprinsul Ardealului, Banatului, Crișanei și Maramureșului, vreau să trăiască liberi, în țară liberă, uniți pentru totdeauna cu Țara Mamă, România Veche și cu frații de-o limbă și de-un sânge, de pretutindenea.

Ideea aceasta că: una suntem cu toții, în vieță și în moarte, pe veci vecilor, s'a lămurit definitiv în strălucirea acelei zile fără pereche în istoria Daciei Traiane. Am primit-o cu în-sufletirea cea mai sfântă ce se poate închipui și am lăsat să ne străbată toată ființa. Așa că ceea ce fusese prin veacuri vis drag și similitudine alintată, acum e realitate vie care ne călăuzește toți pașii, ocrotind prezentul și chezuind viitorul. Cel dela Alba-Iulia și cel de după aceea am înfăptuit acea strânsă legătură națională despre care d. N. Iorga spune că e singurul lucru care face tărnia popoarelor și care cimentează indestructibil, într'o unitate nesdruncinată, pe toți fiii unui neam.

Să nădăjdulm că nu-i departe ceasul când între noi Români, dela Nistru până la Tisa, va stăpâni numai și numai armonia ce izvoarește din respectul și iubirea împrumutată.

Intre morală și mașină

Știam că nu dormim pe roze. Președintele consiliului de miniștri, d. G. Tătărescu, vestind țării programul noului guvern, a făcut să ne arate că situația e mai serioasă decât bănuim. Principii de ordin general și altele de natură internă au creat un „desechilibru general economic cu care toate clasele luptă din greu”. „La desorganizarea vieții economice” se adaugă „starea de nesiguranță generală”. Astfel, „în toate domeniile s'au îngrămădit dificultățile, crizele, obstacolele, în timp ce în toate straturile sociale și-au făcut loc strângerea și îngrijorarea”.

Cu cât această licoană a realității este mai sombră, cu atât mai meritorie trebuie socotită voința neșovăitoare a guvernului de a birui dificultățile și a scoate la liman carul țării. Cu atât va fi mai mare și atențiunea acordată mijloacelor menite a ne scoate din acest impas deosebit de grav, înșirate în programul guvernului.

De sigur, un program de guvernare nu-i slovă de evangheliu nici leac din farmacie, ca să fie drămlănit fir de fir. Ci cuprinde mai mult intențiunile și dorințele guvernului, care sunt, în chip firesc, cele mai bune cu putință. Cuprinde țeluri și directive mari, dictate de interesele permanente ale neamului, care au, iarăși în chip firesc, aprobarea generală și unanimă a țării. Iar în ce privește programul de reforme și realizări concrete, cercetarea lor mai amănunțită poate fi amânată pentru ziua când se va pune în discuție trecerea la fapte. De aceea ne vom mulțumi astădată să scoatem în evidență ideea fundamentală a programului prezentat de d. G. Tătărescu, problema pe care d-sa o găsește esențială și care va domina întreaga acțiune de reformare și înnoire a vieții publice românești.

Nu trebuie s'o căutăm mult. Premierul a avut grija s'o pună însuși în lumină cât se poate de vie. „Momentul pe care îl trăiește națiunea română — spune d-sa — imprimă noului program de guvernământ un întreg caracter: național, social și tehnic. Național prin scop, social prin mijloace, tehnic prin metodă”. Se stăruie mai ales asupra acestei metode, a tehnicității. „Cea mai mare parte din nevoile și lipsurile noastre se datoresc producției defectuoase, producției neraționale, producției insuficiente. În ziua în care vom spori și ameliora prin mijloace tehnice noul producția noastră agricolă și industrială... în ziua aceea se va fi pregătit rezolvarea și a problemelor bugetare și a chinuitoarelor probleme a subnutriției populației țărănești precum și a numeroase probleme sociale care își așteaptă soluționarea”. Apoi: „Ameliorarea vieții claselor muncitoare în țara noastră nu este atât o pro-

blemă de repartitie, cât problemă de producție: ea este o *problemă tehnică*, nu una ideologică”. Și iarăși: „Considerăm că organizarea muncii naționale, în vederea sporirii și ameliorării producției, constituie problema fundamentală a timpului nostru — și, de aceea, va fi preocuparea de temelie a guvernului nostru”. Deci: primează economicul; în economie producția; în producție tehnica. — Sau: *mântuirea vine dela mașină!*

Acesta să fie oare adevărul? — Primind jurământul noului guvern, M. Sa Regele a făcut să definească însuși caracterul esențial al momentului și directivele hotărâtoare de guvernare care se desprind din el. „Astăzi când toată lumea este în învâlmășeală — a spus Suveranul — avem datoria de a face ca țara noastră să înflorească, — să înflorească materialicește, dar mai mult decât aceasta, poate, să înflorească moralicește... De aceea contez pe tot sufletul și pe toată conștiința Domnilor Voastre, că veți fi *păzitori credincioși ai Legii* și veți pune toată râvna pentru opera de *moralizare* și de *cinste* să se întărească pe zi ce trece”. — În concepția Suveranului nostru, prin urmare, primează înălțarea morală, paza legii, dreptatea și cinstea care trebuie să stăpânească întreaga viață a națiunii. Sau: cheia situației și a mântuirii e în suflete, în valorile spirituale și morale.

La prima vedere, cele două concepții par atât de depărtate ca spiritul de materie. În acest caz, firește, alegerea noastră ar fi făcută: stăm alături de Suveran, pentru *primatul necondiționat al spiritului și al problemelor morale*. Viața și soarta colectivității românești, în acest moment ca și în toate celelalte ale istoriei sale, depinde direct și hotărâtor de sufletul ce stăpânește națiunea, de duhul dreptății care prezidează la repartizarea bunurilor și a poverilor, de omenia care umanizează raporturile dintre fiii neamului, de patriotismul entuziast și spiritul de jertfă al tuturor pentru binele comun. De sigur, rostul și rolul economicului, în viața colectivității, la noi ca și alurea, e imens. Sporirea producției prin tehnicizare, la noi poate fi mai ardentă decât alurea. Mașina pusă la treabă în locul omului, dă acestuia răgaz pentru a se cultiva și a se nobilita. Totuși, nu economicul are primul și ultimul cuvânt. Bogăția nu produce în chip automat fericire și nici o mașină de pe lume nu secretează dreptate socială.

Răul cel mare, nu numai alurea ci și la noi, rădăcina relelor, nu este producția insuficientă, ci stricarea sufletelor, prăbușirea moravurilor, setea plăcerilor, goana după avuții nemuncite, lipsa de conștiință și conștiințiozitate, tocirea sentimentului de datorie și răspundere. De aici nedreptățile care stărnesc

urle și vrășmășile, produc agitațiile și revoltele. Sărăcia e un rău, de sigur. Ea se suportă însă mai ușor decât nedreptatea. Avea dreptate înțelepciunea străbună: *Paucis humanum vivit genus*. Se poate trăi mulțumitor și cu mai puțin, numai să fie dreptate, omenie, cinste, bunătațe. Să fie sănătos sufletul națiunii, să înflorească bunele moravuri. Un astfel de suflet își va crea apoi și condițiunile de viață materială îndestulătoare, va produce cultură și civilizație.

Ne place însă a crede, că această întâle impresie este superficială și greșită. Președintele consiliului subliniază, ce-i drept, însemnătatea deosebită ce revine ridicării rapide a a puterilor noastre de producție. Aceasta însă nu însemnează în chip necesar că trece pe planul al doilea problema morală și spirituală accentuată de Suveran. Ci mai curând, cele două directive fundamentale se completează și trebuiesc înțelese armonice. În nici un caz nu ne putem gândi la o răsturnare radicală a concepției de viață spiritualistă, care e țesută organic în însăși structura sufletului românesc, creștin dela originile sale.

În această nădejde, nu exprimăm nici o nedumerire față de sgârzenia cu care este înfățișată, în program, problema religioasă și bisericăscă. O singură frază: „*Întărirea credinței și asocierea bisericilor naționale la opera de ridicare a statului, asigurându-le un rol precumpănitor în realizarea asistenței publice*”. Săracă, formula este destul de elastică pentru a putea cuprinde tot binele cât Statul îl poate face și Biserica și-l poate dori dela puterea civilă. N'avem decât să așteptăm, deci, în pace și în bună nădejde, faptele.

Tot așa și în ce privește restul programului. Oricât de strălucitor și frumos, el valorează atâta, cât bine se va realiza din el. Țara este gata să-și dea întregul concurs în acest scop. Ne dăm cu toții seama, că vremile cer sfârșiri și sacrificii dela toți. Și cer, mai presus de toate, pace, armonie, solidaritate nesdruncinată și suflet înălțat.

Spirit sau Duh? Biserica noastră unită menține oficial și azi cuvântul de origine latină *Spirit* pentru numirea celei de-a treia persoană Dumnezească. Ceeace se poate vedea din noua ediție a liturghierului, unde dacă s'a înlocuit de ex. îndurarea cu milă, nu s'a schimbat „*Spirit*” cu „*Duh*”.

E de altfel cunoscut că se vede ici-colo aplecare de a se primi și la noi cuvântul „*Duh*”. Se va încetățeni vreodată cuvântul acesta de origine pur slavă și și în Biserica noastră? Nu știm și nici nu credem, deși îl folosesc nu numai ortodocșii și catolicii de rit latin din Vechiul Regat. „*Spirit*” este mult mai frumos și mai expresiv decât slavul „*duh*”.

Până una alta însă am dori să fie invitați oficial preoții noștri a păstra cuvântul „*Spirit*” la serviciile publice, pentru a se evita ceea ce am auzit la celebrarea unei cununii, unde preotul exprima: „sfântul Duh”, în vreme ce cantorul — învățător pensionar — cânta: „Și cu Spiritul tău”, formând astfel o audiență neplăcută și poate producând și nemulțumire în asistența unită.

Este ori nu cazul de a se lua dispoziție de uniformizare în această chestie? Pe cât știu eu, textul oficial obligă pe toți, fără alte porunci și dispoziții speciale. (Pr. N. Ticăciu).

Guvern nou. În 23 Noembrie s'a vestit, pe neașteptate, demisia guvernului prezidat, câteva săptămâni abia, de dl. C. Argetolanu. În seara aceleiași zile, M. Sa Regele a dat d-lui consilier regal și fost primministru *Gheorghe Tătărescu* încredințarea de a constitui un nou guvern.

Nu se cunosc cauzele acestei schimbări. Atâta se știe, că criza s'a deschis prin demisia, din preluă, a fostului ministru al economiei naționale, ing. Bujolu. Trebuie să fi fost, deci, la mijloc, ceva neînțelegeri în materie economică-financiară. De altă parte noul guvern anunță că are marea misiune de a pacifica spiritele și a strânge energiile fărăi într-o mare solidaritate națională. Compoziția noului guvern, lista căruia o publică „*Monitorul Oficial*” din

24 Noembrie, arată și ea, în chip vădit, această tendință. Iată-o:

Au rămas la posturile lor, din vechiul cabinet, următorii: *Victor Slăvescu*, la înestrerea armatei; *Silviu Dragomir*, la minoritățile naționale și ministru al finanțelor; G. n. adj. *Pa Teodorescu*, ministru al aerului și marinei; *Mihail Ralea*, la muncă; *Grigore Gofencu*, la extern; *Fetre Andrei*, la educația națională; *Tralan Popovici*, ministru al inventarierii avuțiilor publice; *Georghe Ioan Ilcușlu*, ministru al apărării naționale; *C. Giurescu*, însărcinat cu organizarea F. R. N. După câteva zile, a revenit și d. *Al. Rodian*, la propagandă.

Membrii noului guvern, alături de primul ministru *G. Tătărescu*, care deține intermar și departamentul Internelor, sînt: *I. Nistea*, la culte și arte; *Gh. Ionescu-Sisești*, la agricultură și domenii; *Istrate Micescu*, ministru al justiției; *Ing. Ion Gigurtu*, ministru al lucrărilor publice și comunicațiilor; *Constantin Angelescu*, la economia națională; *Dr. N. Hortolomei*, ministru al sănătății și ocrotirilor sociale.

În lista subsecretarilor de stat aflăm din cel vechi pe dd: *Mihail Șerban*, la domenii; *V. Țuni*, la educație; și șase noul: *Dr. Petr Topa* la sănătate; *Radu Portocală* și *Gheorghe Gh. Vântu* la interne, *Gh. Grigorovici*, la muncă; *Titus Popovici*, la economia națională și *N. Sibiceanu*, la președinția consiliului de miniștri.

Iară și iară catiheza

În primul rând țin să-mi exprim mulțumirile mele pentru atențiunea ce o dă Catehezei „*Unirea*”, dând prilej ca fiecare preot să-și poată spune părerea și în această ramură a teologiei.

Deodată cu articolul semnat de mine în Nr. 34/1939 „De-ale catehezei”, au apărut și observările „*Redacției*”, în legătură cu cele expuse din partea mea. — Am întârziat cu răspunsul din două motive. Odată pentru că trecând timp să judec mai liniștit, și să nu mai fiu calificat că „am o atitudine mîltoasă”

□ □ Foiața „Unirii” □ □

Mistificație?

Cineva tipărește „*Rugăciune pentru Rege*” sub numele D-lui *Nichifor Crainic*. Nu credem că stihuri ca:

*Ține-l deapaururi destolnic,
Domn și apostol (?) războinic,
Mladă de veac bizantin,
Statulul nostru creștin*

să fi ieșit din condeiul autorului *Sesurilor natale*, al *Darurilor pământului*, al *Țării de peste veac*. Trebuie că e o mistificație. În orice caz, toată înseilarea aceea de cuvinte e împotriva întregii tradiții literare românești, pe care cu atâta convingere o apără directorul *Gândirei*.

Oare nu spunea *Titu Maiorescu* (Istoria contemporană pag. 245), că România e țară neolatină, respingând deopotrivă și suveranitatea dela miazăzi și protecția dela miazănoapte; iar altădată, că Dunărea nu e destul de adâncă și de largă ca să ne apere de răul vechiului Bizanț?

Dar *Ioan Creangă* nu face din *Popa Duhu* un strălucit reprezentant al reacțiunii românești împotriva puhoiului cutropitor bizantin?

„Unui arhimandrit grec” — cetim în schișa sa despre *Popa Duhu* — „ce blagoslovia pe diaconi la slujbă: „Să îndrepteze Domnul pașii lui spre tot lucrul bun”, părintele *Duhu* îi zise:

— „Ba mai bine să îndrepteze Domnul pașii voștri peste Dunăre, cuvioșilor, că destul ne-ați pângărit biserica și neamul cu smeritele voastre blagoslovenii”.

Și cine nu cunoaște comparația lui *Alex. Odobescu* despre epoca bizantină, în deosebi fanariotă, a istoriei noastre, cu un morman de ganoaie în care românului de astăzi îi este silă și greață a răscolii? (Vezi scrisoarea dela 20 August 1860 către Al. Papiu Ilarianu).

Ceva mai înainte (la 15 Februarie 1849) nu spunea și *Nic. Bălcescu* că corupția Grecilor e așa de mare cum n'a fost nici odată în nici o țară din lume, — acel *Nic. Bălcescu* căruia d-l *Nichifor Crainic* îi închină pagini atât de minunate în *Puncte cardinale în haos*.

Atunci recenta „*Rugăciune pentru Rege*”, cu stihuri ca cele de mai sus, nu este oare o mistificație?

Ion Ceparu

Vai lumii de smintele...

— Pe marginea unui denunț. —

Mare-i răutatea omenească. De multe ori cele mai bune intenții sunt răstălmăcite și privity prin prisma invidiei. Ochiul dușmănos nu vede lucrurile în lumina lor. E frecvent cazul la omul necontrolat în vorbe și faptele lui.

Natural ar fi ca sfaturile și sugestiile altora să nu treacă nedisecate și necumpănite de rațiune, mai ales când ele privesc acțiunile noastre. Adeseori, însă, bați toaca la urechea

surdului. Pe drumul care-a apucat, merge înainte. Și nu sunt mici consecințele. Câteodată se plătesc tare scump. Și pe bună dreptate! Capu' face, capu' trage!

Asta n'ar fi ceva extraordinar, dacă cineva și-ar pune în joc numai sozotelile proprii. Liber e fiecare să-și croiască fericirea, ori nefericirea aci pe pământ și dincolo, în vecinicie.

Lucrurile iau cu totul alt aspect, cu alte datorințe și alte urmări, când e vorba de semenul nostru și mai cu seamă când e vorba de-o comunitate. Mântuitorul Hristos a rostit cuvinte drastice la adresa celui ce s'întegzește pe aproapele său: „Vai lumii de smintele... vai omului aceluia prin care vine sminteala”. (Mat. 18, 7). Și într'alt loc despre sminteala celor mici — căci despre ei va fi vorba — rostește cuvinte ca acestea: „Iară cine va sminti pe unul dintre acești mici, cari cred întru mine, mai bine este este lui să-și spânzure o piatră de moară de grumazul lui și să se înnece întru adâncul mării” (Mat. 18, 6) Teribile vorbe! Și mai grozavă răspunderea!

*

În satul ...X... o mică ieșire din comun. Se pregătește o serbare a grădiniței de copii. Micuții, au și ei trebuință de-o bucurie sufletească. Cu mai multă nerăbdare sunt părinții și mai cu seamă mamele, cari abia așteaptă să vadă fiecare odorul său, pentru prima dată apărând pe scenă. Domnișoara... conducătoarea grădiniței de copii e tare indispusă și nemulțumită. O compătimente multă lume. — Adece de ce n'ar fi, când Y. a denunțat-o și caută cu

șară în al doilea rând așteptam și păreriile fraților preoți, căci cece se face, pentru toți se face; și trebuie să ne spunem părerea la timp.

În „Cuvântul Adevărului“ (Nr. Sept. din 1929) pâr. Dr. Nicolae Brînzeu în articolul de fond a făcut Apel la Frații preoți să și spună păreriile în legătură cu *Programa Analitică și manualele de religie*, ca o îndrumare la compunerea noii Programe și a manualelor de religie. Am tot așteptat ca cineva să ia cuvântul, dară văd tăcere pe toată linia. Atunci — cum însuși Ilustritatea Sa a recunoscut în introducerea dela Proiectul noii Programe, publicat în Păstorul Sufletesc ce apărea la Lugoj —, singur am fost acela, care în coloanele „Sionul Românesc“, foaia oficioasă a diecezel de Lugoj, în Nr. din Iunie și August 1930 mi-am spus păreriile. În rezumat sunt următoarele: Cl. I—II-a Micul catehism, Cl. III-a numai Biblia Copiilor L. V. și L. N., Cl. IV—V-a numai Catehismul, Cl. VI—VII-a să se alterneze Istoria bisericăască și Liturgica. Iară pentru pericopele evanghelice să se țină oară de religie aparte, într'o după masă, când să se învețe cu copiii din Cl. III—VII a cântările dela sf. Liturgie și altele.

Prin acest aranjament se ajunge, că ora de religie cl. III—VII-a. în loc de a se împărți în 6 părți cum era prescris materialul, (Catehism-L. V; Catehism-L. N; Catehism-Liturgică; Catehism-Istoria b.s.) se împarte numai în 3 părți ora de religie, și cum școlile în majoritate sunt nedivizate, făcându-se lecțiile în comun, se face totodată și repetiția întregului material. — Pentru școlile divizate e foarte ideală Programă Analitică. Întrebarea e: câte sunt? Totodată, trebuie să se aibe în vedere situația generală a școlilor și a elevilor și nu numai câteva, dar aplicarea actualei programe mi se pare cu neputință pentru copii dela țară, ori cu elemente diferite, dela o școală nedivizată.

Iată pentruce, cred că ar fi mai ducător la scop, ca membrii Comisiei Catehetice să fie împărțiți în două: pentru învățământul secundar și învățământul primar, iară în cel din urmă să fie în majoritate din viața pastorală,

Cari cunosc greutățile. Astăzi, dintre toți membrii abia dacă sunt 3 din viața pastorală, pe cari întrebare dacă-l mai convoacă la ședințe ori dacă le iau în considerare observările și păreriile. Ce edificator ar fi, că de câte ori se țin ședințele Comisiei, să se comunice și lucrurile ce s'au discutat, pentru a fi cu toții în curent cu chestiunile, cari ne privesc pe toți deopotrivă.

În privința manualelor mi-am exprimat părerea, că Catehismul ar trebui prelucrat în formă narativă și la sfârșitul lecției se pot pune întrebări recapitulative, căci vă puteți închipui situația elevului, care memorizează, iară la un moment dat nu-i vine în minte un cuvânt și din cauza aceasta stă pe loc cu întreg răspunsul. — Cu prilejul unei inspecții catehetice dela centru, mi-s'a făcut observarea, că în predare nu observ, la catehism, textul din carte.

O altă propunere în legătură cu manualele de religie a fost, ca să se ia contact cu Ministerul Educației Naționale ch'ar acum când manualele școlare sunt monopolul Statului, ca să se poată introduce în manualele de cetire și materialul de religie ce e comun cu al orțodocșilor, rămânând ca celealalte chestiuni să fie tratate într'o altă carte care să fie comună pentru cl. IV—VII a, unde să se trateze și punctele diferențiale cu sectarii, cuprinzând și pericopele din Apostol și evanghelie. Ce ușurință ar fi pentru preotul-catehet, că având elevul cartea de cetire, are și materialul de religie, nu ca la noi, că de atâția ani și nu avem încă manualele toate.

De când se discută tipărirea unui manual, îndrumător pentru pregătirea la prima cuminecare. Chiar dacă s'ar afla cineva să-l facă, se gândește că nu-l vor afla de bun, nu va avea cu ce să-l tipărească, căci „Sfânta Untre“ nu mai este.

Iată tot atâtea lucruri, pe care nu le-am scris cu atitudine mândră, ci cu scopul de a le discuta tot mai mult și să ajungem la ceva concluziuni, pentru binele elevilor și al bisericii. Deci nu mă supăr, dacă s'ar deschide un

plebiscit, spunându-și fiecare părerea sincer și așa cum o crede de bine, căci numai prin mai multe păreri se cristalizează lucrurile.

Pr. Petru P. Berinde

Jertfe pe un altar. Preoția eparhiei de Nord se dovedește a înțelege foarte bine necazurile vremii. Mai mult: se arată a fi în stare să și răspundă așa cum trebuie chemărilor zilei. Din cele ce urmează, și pe cari le reținem din ultima Cerculară (X) a episcopiei Maramureșului, se va vedea că așa este într'adevăr. Se precizează, adevărat în numita cerculară la loc de frunte:

„Greutățile ivite în timpul din urmă în jurul recrutării clericilor, meniți a Ne da su-crescența preoției eparhiale — greutăți, cari Ne-au silit să admitem la teologie excepțional, și câțiva tineri fără bacalaureat —, au îndemnat câteva districte protopopești să ajute la înlăturarea acestui neajuns prin burse, oferite din retribuțiile preoției districtuale, pe seama clericilor buni și avizați la ajutor de această natură.

„În fruntea acestor districte stă cel din *Baia Mare*, preoția căruia a înțeles să ofere lunar câte 50 Lei, asigurând astfel o sumă de peste 16.000 Lei, corespunzând la 2 burse complete. Urmează apoi, în ordinea bonității, *districtul Satu-Mare* care a oferit o bursă de 10.000 Lei. Al treilea district, care a ținut să Ne ajute până acum și căruia îi revine titlul de-a fi fost primul animat de acest gând, este *districtul Țara-Oașului*, preoția căruia a votat o cotizație lunară de câte 34 Lei, sumă ce corespunde unei burse complete. S'a adaus la aceasta o a cincea bursă, de 10.000 Lei, pusă la dispoziția Noastră din partea *Reuniunii eparhiale de misiuni*, gata de a Ne veni în ajutor și pe calea aceasta.

Ofertele acestea, a căror semnificație nu poate scăpa nimănui, grăiesc dela sine și Eparhia întreagă, în frunte cu Episcopul ei, va fi mereu recunoscătoare tuturor cari au știut să rupă o bucată din pușinul ce au pentru a asigura o cât mai aleasă surescenență de preoți.

Bunul Dumnezeu răsplătească însușit tuturor cari n'au precupețit jertfa lor pentru altarul sfânt al viitoarei Noastre generații de preoți și ne ajute să putem spori mereu în jertfe curate de această natură“.

Maria, nădejdea celor fără nădejde.

De altădată Varșovia în 11 Noemvrie îmbrăca haină de sărbătoare. Polonezii își țineau sărbătoarea lor națională. Defila armata, se țineau cuvântări și se trăla din plin viața fericită firească, creștină națională.

În zilele trecute însă, sub ochii noștri, s'a petrecut o catastrofă cum puține cunoaște istoria. Crucea încârligată și cloacul cu secerea au cutropit pământul polonez și au înăbușit în sânge glasul celor apucați sub călcăitul vrășmașului. Răul care, după judecata omenească, este socotit de imens, nu este însă așa de mare ca cel care este în perspectivă. Lupta încă nu s'a terminat. Polonezii sunt acum amenințați să-și piardă un bun mai mare decât toate — credința în Dumnezeu.

Furia nazismului, și mai cu seamă a comunismului, vrea să nimicească forța spirituală, aceea care a reînviat și poate să reînvie sufletele și Polonia, dar desigur nu vor reuși. Polonezii dau semne de credință și de rezistență fără seamăn. Demnitatea cu care acceptă această lovitură lăsată de Provedință, dă naștere uneori la scene impresionante.

La Cluj în 11 Noemvrie am văzut conșdrapelul țării care nu mai este și

orice preț să-i împiedece serbarea? Și ce motive? Auzi domnule, la individul: o acuză că dansurile copișilor ar fi imorale! Se poate afirma așa ceva? — Micuții și dansurile imorale!

Între timp, primesc o invitare. Programul bogat. Mi citesc și mă opresc asupra unui punct. Pare interesant: balet de grații... cam așa ceva. Baletul micuților? O să vedem la producțiune. ... În sala obișnuită se începe desfășurarea programului grădiniței de copii.

Tabloul păpușilor, dormind. — Admirabil! Fetia orfană împarte daruri celor lipsiți, dându-și ultimele haine ce le avea. Ingerași o răsplătesc și-o fericesc. — Splendid!

La sfârșit ne așteaptă surpriza: baletul de grații. Într'adevăr, grațioasele micuțe din cursul superior a școlii primare — fostele eleve a grădiniței de copii! — costumate conform cerinței dansului, execută câteva figuri de balet într'un mod „ireproșabil“; ba sunt bisate.

Programul se termină și micuții deschid dansul „oficial“ după program, printr'un vals. (În miez de noapte, în acordurile muzicii micuții se prind doi câte doi și debutează valsul ce va stimula dansurile de mai târziu...) Lumea aplaudă!

Postim, — comentează cineva — ce-a putut fi în program imoral? Multă și mare-i răutatea în om! (În treacăt fie zis, publicul e foarte înșădător, mai ales când are ocazie de-a asista la ceva... „artistic“). Mai anul trecut o profesoară de dans apăruse pe aceeași scenă, într'un costum extrem de imoral, iar copiii de școală — vai, iarăși copii — sbenguiau pe lângă scenă, ad-

mirând baletul domnișoarei) în timp ce părinții lor și publicul de toate spețele aplaudau frenetic, bisând mereu și drept recompensă, pe lângă aplauze, oferind artistei un splendid buchet de flori).

Ulterior mă 'atâlnesc cu d-șoara dela grădiniță și, natural, veni vorba de producțiune.

— Într'adevăr ați avut niște puncte admirabile, bine alese și bine executate, cu excepția baletului de grații. Vă stătuiesc, domnișoară, ca'n viitor să abandonați asemenea dansuri. E mai bine. Și poate o să vă convingeți; numai să nu fie prea târziu.

— Vai domnule... mamele fetelor sunt așa de pretențioase și doresc mult, ca să fac astfel de dansuri cu fetițele lor. Nu pot ca să mă opun.

— Cum? Se poate ca d-voastră să ascultați orbș de capriciul cutărei mame orgolioase și nesocotite și să vă călcați pe conștiință?

Și dialogul cotinuă.

La vreo două săptămâni, ocazional, mă aflam într'o mică stațiune balneară. Acolo, lume multă. E zi de sărbătoare. Mulțimea petrece, muzica cântă și tinerii dansează.

Doi parteneri se'nvârtesc, amuzând pe spectatori. Caragiale ar fi spus că-s: ai mai prima. Dansuri moderne. Ambii îmi sunt cunoscuți. Grațioasa dudușă e ch'ar una dintre „micuțele“ baletiste a grădiniței de copii... N'am mai zis nimic, făr' prin minte mi-au trecut cuvintele Mântuitorului: „Vai lumii de smintele...“ Într'adevăr, vai!

raur

m'a cuprins un simțământ straniu. Am urmărit apoi pașii, am privit fețele acelor polonezi cari formau personalul consulatului din Cluj.

La ora 10 erau adunați în biserica Matia care era goală pe de-a-ntregul. Pe o masă, în fața altarului principal, a fost așezată icoana Preacuratei Fecioare patrona Poloniei, în chepar negru. Un preot citea în limba poloneză scrisoarea cardinalului Varșoviei. Toți ascultau cu căpetele plecate cuvintele marelui conducător spiritual al poporului polonez. — Este adânc impresionantă această mentalitate la popoarele creștine; sărbătoarea națională de altădată a îmbrăcat haina unei umile rugăciuni. Toate gândurile, toate aspirațiile nobile s'au retras în acel adânc și nebiruit zid al sentimentului religios, care conservă toate valorile și dorințele juste. — Am înțeles că în lume sunt forțe mai puternice decât fierul și focul.

S'au recitat apoi rugăciuni în corpore pentru restaurarea Poloniei. După care s'a ridicat Consulul, plin de reverință și a înaintat spre icoana Preacuratei. În biserică se auzeau suspine și plâns înăbușit.

După ce a sărutat icoana, adânc impresionat de solemnitatea momentului, Consulul polonez cu ochii umeziți de lacrimi s'a retras la locul său. A fost așezată după aceea icoana Preacuratei pe altarul cel mare al bisericii, la care s'a celebrat o sfântă Liturghie.

Adâncă reculegere a acestui mănunchi de polonezi, unită cu rugăciunile tainice ale unui popor întreg, increderea lor nefermă în Preacurata Fecioară patrona lor, este pentru noi chezașia că nu le va slăbi credința, ci vor rămânea buni creștini sub cnutca și sub stăpânirea crucii încârligate. (Felician M. Soran).

Știri mărunte

Jubileul Exc. Sale Nunțului Cassulo. Alaltăieri, în 30 Noembrie c., Exc. Sa Nunțul Apostolic ANDREA CASSULO a împlinit șaptezecii de ani de viață. Momentul acesta din viața Exc. Sale — ca și împlinirea alor 25 de ani de arhierie în vara acestui an — a fost sărbătorit de lumea catolică din capitală așa după cum se cuvenia, fiind vorba de-un apostol al Domnului și un trimis al Bisericii. La această bucurie aleasă a luat parte și I. P. S. pâr. Mitropolit Alexandru al Blajului. — Dorim și noi ilustrului demnitar bisericesc jubilent încă mulți ani de zile, ad majorem Dei gloriam!

Misiuni populare. În parohia noastră din Cetatea de-Baltă, pastorită de pâr. Vasile Popa, s'au ținut sfinte misiuni populare în zilele de 19-21 Noembrie c. Misionar: Pr. Eugen Popa, din Blaj. Timpul a fost cât se poate mai nefavorabil. Cu toate acestea s'au apropiat de Sf. Taine un număr foarte frumos de credincioși din totatul sufletelor ce compun parohia. La mărturisiri a ajutat pr. Vasile Jidveian din Sântămăria.

Reuniune harnică. Femeile Române Unite din Zlatna își au Reuniunea lor religioasă încă de acum 37 de ani. De atunci și până acum a lucrat mereu, în măsura puterilor sale, pentru podoba Casei Domnului și ajutorarea deaproapelui. Lucrul acesta s'a putut constata și Duminica trecută, după masă, din raportul sinoptic citit de d. Dr. Fărcașanu, cu prilejul adunării generale, a numitei Reuniuni. (Numai pentru recenta împodobire a bisericii Reuniunea a dat aproape 30.000 Lei. A dat și da apoi anual — va da și anul acesta — mii de Lei, adunați de la membri și de la alte suflete bune, pentru îmbrăcăminte, încălțăminte și cărți de școală pe seama elevilor săraci; pentru lemne

de foc și hrănă multor săraci; ș. a.). Noul comitet s'a constituit astfel: *președintă*: venerabila matroană Elena Albini; *vicepreședintă*: d-na Victoria Bogdan; *casieră*: d-na David; *controlor*: d-na Mărioara Iancu; *secretar*: dl Iuliu Albini-junior, și alte 12 persoane de bine ca membri în comitet. — În cadrele acestei adunări generale pâr. Dumitru Neda de la Blaj a rostit o cuvântare ocazională.

Nouii mitropoliți ortodocși. Săptămâna aceasta, Colegiul Electoral Bisericesc român ortodox a ales mitropoliți pentru scaunele vacante ale Moldovei și Olteniei. Pentru scaunul mitropolitan al Moldovei și Sucevei a fost ales arhiepiscopul *Irineu Mihăilescu-Craioveanul*, iar pentru al Olteniei Preasf. *Nifon Criveanu*, episcopul Hușilor. Primul dintre noii mitropoliți a făcut studii teologice și în străinătate, la protestanți, în Berlin și Leipzig. Ca profesor universitar la facultatea teologică din București s'a ostentit mult pe terenul scrisului. Cel de al doilea mitropolit e și el un bun mânuitor al condeiului, apoi bun orator și preot blând și cucernic. — Amândoi sunt văduvi.

Locale. Duminica viitoare, a săptămânii X după înălțarea Sf. Cruci, va predica în catedrală pâr. Dr. Ioan Suciu, profesor de teologie.

— Zua de 1 Decembrie a fost prăznuită cu tot fastul. După sf. liturghie din catedrală, elevii tuturor școlilor și publicul au trecut în curtea Liceului de băieți unde s'a făcut ridicarea Pavilionului, s'a declamat, s'au cântat puncte de cor și famfară, sub conducerea profesorilor Cherebetiu, Dr. Toduța, și dna Veturia Popa. Cu acest prilej pâr. canonic Dr. Vasile Aftenie, rectorul Academiei Teologice, a rostit o insufletită cuvântare ocazională.

Deși rănit, rămâne la datorie. Episcopul militar polonez *Gavlina* a fost rănit grav în luptele ce s'au dat în jurul Varșoviei. Așa rănit a isbutit să scape în România, iar de aici a luat drumul Romei. Sf. Părinte l-a primit în audiență privată, l-a binecuvântat, l-a numit în calitate-i de până aci la legiunea polonă din Franța și l-a trimis la postul său. Iar ierarhul n'a întârziat să plece la datorie, cu toate că nu era încă deplin refăcut.

Eparhie reformată în Țara noastră. Printr'un recent decret-lege s'a înființat o eparhie calvină a Oradei, cu sediul în Oradea. Aceasta va cuprinde pe toți credincioșii reformați din județele Arad, Bihor, Caraș, Maramureș, Satu-Mare, Severin, Timiș-Torontal și plășile Valea lui Mihai și Careii Mari. Totodată ministerul Cultelor și artelor a fost autorizat să prevadă în bugetul anului 1940-1941 sumele necesare pentru a fi plătite posturile: un episcop calvin (recte: superintendent), un secretar al acestuia, trei consilieri referenți, un șef de birou, un arhivar și un om de serviciu.

Necredința, izvor de păcate. Ziarul *Evening News*, ce apare la Los Angeles (California) într'un număr mai recent aduce un mic studiu despre raportul dintre necredință și crimă. Studiul se bazează pe date adunate de doi magistrați cu vază. După aceste date, din 20.000 criminali 2% aparțineau încă uneia sau alteia din confesiunile creștine. Cea mai mare parte a criminalilor rupseră însă mai de mult orice legătură cu biserica lor. Dintre criminalii sub 25 de ani, 68% nu fuseseră niciodată la biserică. Dintre 7 criminali 6 se născuseră din căsătorii nelegiuite. Asupra criminalilor tineri familia și mediul a avut totdeauna influență hotărâtoare.

Minerii belgieni ridică statui lui Hristos. Foile belgiene aduc amănunte mișcătoare de ale mișcării religioase din ținutul miner Benrivage. De notat că acest ținut care era vestit ca foarte devotat comunismului, acum e tot așa de devotat lui Hristos și Bisericii lui.

Dovadă și faptul că nu demult minerii au ridicat, pe o înălțime mai prominentă, o statuie lui Hristos, înaltă de 16 m. și cântărind 16 tone. Iar aceasta au făcut-o minerii ei singuri, adunând din sărăcia lor, de la mână la mână, sumele necesare. — E și acesta un semn al vremii.

Convertire cu răsunet. Președintele Asociației Editorilor de ziare din America de Nord, d. *Heywood Brown*, a trecut la catolicism de la biserica protestantă presbiterială. Această trecere a sa care a stârnit mare senzație, dându-i lămurit-o acum de curând: „Trecerea la Biserica Catolică nu e o hotărâre momentană. Pentruca omul să devină catolic nu-i deajuns doar atâta: să spună celui dintâiu preot ce iasă în cale că el vrea să intre în sânul Bisericii Catolice. Omul trebuie să aibe convingerea intimă că aceasta-i Biserica cea adevărată. Trebuie să știe că Dumnezeu și-a comunicat voința sa oamenilor. Un atare om trebuie să fie legat prin toate fibrele ființei sale de Dumnezeu” — Și fiindcă nu toți necatolicii sunt astfel de oameni, rămân și bisericile necatolice cu adepți.

Finlanda atăcată de Rusia. Pofta vine mâncând. Ursul de la Nord odată ce s'a văzut scâpat, — grație cancelarului Hitler — de teama de a fi atacat de Germania, după ce a sfârșit cât a vrut din Polonia, s'a repezit la țările șosele baltice Estonia, Letonia și Lituania, cari s'au dat plainice în fața pretențiilor Sovieticii imperialiste, „de dragul păcii”. A urmat la rând Finlanda, căreia i s'au făcut cereri a căror primire ar fi însemnat o sinucidere sigură și rușinoasă. Micul popor finlandez (nici patru milioane față cu cele 180 milioane ale Bolșeviciei) a răspuns însă cu: Nu se poate! Și așa, începând cu alaltăieri, Finlanda e obiectivul tunurilor, tancurilor, bombelor, și tuturor armelor ucigătoare de cari dispune armata ce stă la dispoziția lui, Stalin și a tovarășilor săi, roșii nu numai de sânge polon, ci și finlandez.

† **Iuliu Tatar**, preotul nostru din Grebenișul-de-Câmpie, a trecut la cele vecinice Duminică, în 26 Noembrie c., în anul 61 al vieții și 36 al preoției sale cinșite. — Facă-i Domnul parte cu cei aleși ai săi!

† **Ioan M. Pop**, inv. dir. și f. senator s'a suus din viață la Sânmihaiul de Câmpie în 13 Noembrie c., în anul 56 al vieții și 34 al fericitei sale căsătorii. — Vesnică-i fie pomenirea!

REDACTIONALE. Nu mai continuăm la „foiță” cu publicarea enciclicei „Summi Pontificis a. t. u. s.” O lucrare de însemnătate acestei enciclice a Sf. Părinte Pius XII nu se poate să nu fie scoasă în broșură aparte. De aceea Preaven-Ordinariat arhidiecezan a și luat măsuri pentru tipărirea ei în această formă, spre a fi păstrată în toate bibliotecile parohiale.

Telefonul „Unirii

Chităm cu mulțumită primirea abonamentelor de mai jos:

Pe anul 1939 — câte 200 Lei: Dr. I. Marianescu Lugoji; Of. parohial Mădăras, E. Oltean, Blaj; Of. par. Aninoasa; Of. paroh. Resighea; Ing. I. T. Echim, Ploiești; A. Bacoșiu, Satulung; F. Mureșan, Arad.

Pe anul 1938, câte 200 Lei: Biserica gr-cat Copalnic-Mănaștur; Of. par. Valea-Lungă (Severin).

Pe anul 1937 câte 200 Lei: L. Costea Ocna-Dei Of. paroh. Certege.

Alte sume: I. Iuga Medies, Lei 600 pe 1932-34; Of. paroh. Supurul-de-jos, Lei 600 pe 1936-38; Of. paroh. Silivaș, (Sălaj) Lei 600 pe 1936-38; Of. paroh. Bicz (Sălaj) Lei 600 pe 1936-38; Of. paroh. Vintreș, Lei 600 pe 1936-38; Of. paroh. Pîr, Lei 400 pe 1937-38; I. Florea, Oradea Lei 600 pe 1937-39; Of. paroh. Fiziș, Lei 400 pe 1937-38; Of. paroh. Pișcolt, Lei 500 din 1 Iulie 1937-31 Dec. 1939; Of. paroh. Monș-Petru, Lei 350 din 1 Ianuarie 1938-30 Sept. 1939; Dr. P. Lăuran, 350 din 1 Apr. — 30 Sept. 1936; P. Rusu, Grosi, Lei 100 din 1 Apr. — 30 Sept. 1936; E. Oprea, Pecica-Română, din 1 April — 30 Sept. 1939; Tr. Popa, Lupșa, din 1 Iulie 1936-30 Iunie 1937 Lei 200; Tr. Popa, Uzulchioiu, Lei 80 achitat abon. până la 31 Dec. 1939; V. Poștar, Oravița, Lei 400 pe 1938-39; V. I. Mișca, Pișcari, Lei 200 achitat până la 30 Iunie 1939; Of. paroh. Derna, Lei 200 până la 1 Oct. 1940; V. Tulea, premonstratens, Oradea, Lei 200 pe anul 1940; V. Tulea, Blaj, Lei 150 până la 31 Dec. 1939; G. Halasz, Blaj, Lei 150 până la 31 Dec. 1939; Leontin Ciula, Beiuș, Lei 600 pe 1934-1936.